

4.11.2022

Valtion lainat ja niiden korot kirjallinen lausunto HEHE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Eduskunta, Valtiovarainvaliokunta, Verojaosto

1 Yleistä

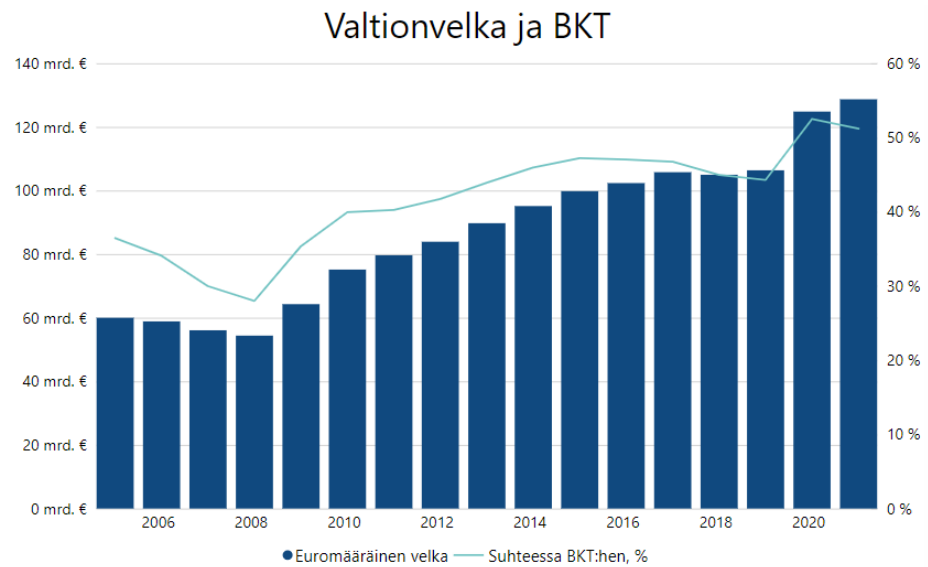
Valtiokonttori vastaa valtion velanhallintaan liittyvistä käytännön toimista. Valtiovarainministeriö vastaa velanhallinnan strategisista linjauksista. Valtion velanhallintaan määritellään kuuluvaksi valtion lainanotto, kassavarojen sijoittaminen ja riskienhallinta. Valtiokonttori pitää yllä valtionvelkaan liittyviä tilastoja ja vastaa valtion luottoluokituslaitossuhteista. Valtionvelka on osa Suomen julkisen talouden velkaa.

2 Valtion velanhallinta vuonna 2022

2.1 Uutta velkaa edellisvuotta enemmän

Valtion lainanoton avulla maksetaan takaisin erääntyvä valtionvelka ja katetaan valtion budjetin mahdollinen alijäämä. Lainanoton tavoitteena on tyydyttää valtion rahoitustarve kustannustehokkaasti ja tavalla, joka mahdollistaa rahoituksen saatavuuden kaikissa olosuhteissa. Samalla huolehditaan siitä, että valtionvelan koroista ja erääntymisistä aiheuttava rasitus valtiontalouteen jakautuu tasaisesti ja ennustettavasti.

4.11.2022



Lähde: Valtiokonttori

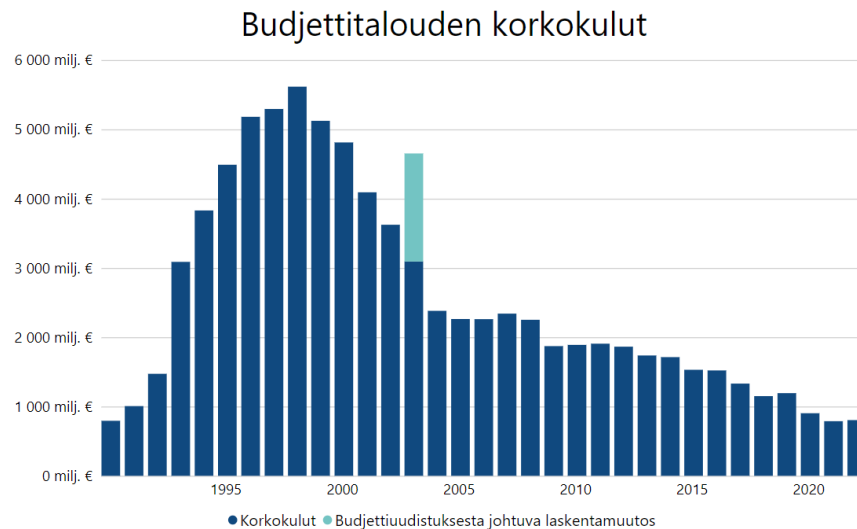
Vuoden 2022 neljännän lisätalousarvioehdotuksen mukaan Suomen valtio ottaa 19,3 miljardia euroa uutta lainaa (nimellisarvoinen nettolainanotto). Täydennettynä erääntyvien ja uudelleen rahoitettavien lainojen osuudella velanoton kokonaismäärä on 40,9 miljardia euroa, mikä sisältää sekä pitkän että lyhyen yli vuodenvaihteen ulottuvan varainhankinnan osuudet. Vuoden lopulla budjettitalouden velkakanta olisi talousarvioihin perustuen 146,6 miljardia euroa.



Lähde: Valtiokonttori

4.11.2022

Budjettitalouden korkokuluiksi arvioidaan 783 miljoonaa euroa vuonna 2022. Valtion korkomenot laskivat pitkään lähes vuosittain, mutta viimeaikainen markkinakorkojen nousu näyttää kääntäneen valtion korkomenot nousuun.



Tilastossa on valtionvelan vuosittaiset korkomenot.

Lähde: Valtiokonttori

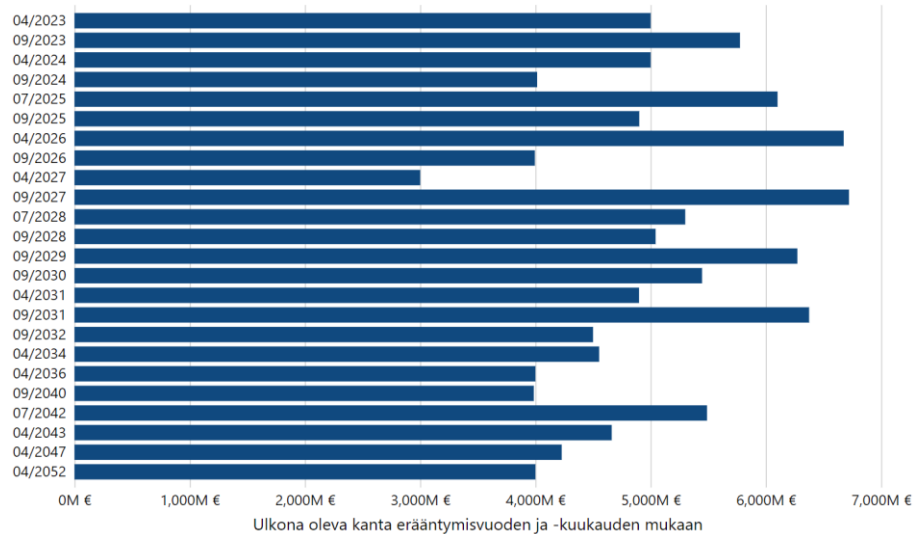
2.2 Varainhankintaa euroissa ja dollareissa

Suomen valtio noudattaa lainanotossaan viitelainastrategiaa, jonka mukaan pääosa velasta otetaan euromääräisten viitelainojen muodossa. Valtion tarkoituksena on laskea liikkeeseen joka vuosi kolme uutta sarjaobligatioita, jotka heti liikkeeseenlaskuvaiheessa saavuttavat viitelainalta vaadittavan koon (3 miljardia euroa), jälkimarkkinoiden likviditeetin ja laajan sijoittajapohjan. Valtion päämarkkinatakaajapankit ovat keskeisiä sidosryhmiä liikkeeseen laskujen järjestämisessä ja jälkimarkkinoiden likviditeetin ylläpidossa.

Valtion varainhankintaoperaatioita on toteutettu tasaisesti vuoden 2022 aikana. Tammikuussa valtio laski liikkeeseen uuden vuonna 2043 erääntyvän noin 20-vuotisen euroviitelainan, jonka koko oli kolme miljardia euroa. Vuoden toisen pitkän viitelainan liikkeeseenlasku ajoittui toukokuulle, jolloin Suomen valtio laski markkinoille uuden kymmenvuotisen viitelainan. Lainan koko oli kolme miljardia euroa. Vuoden kolmas viitelaina laskettiin liikkeeseen elokuussa. Viiden vuoden viitelainaa myytiin markkinoille kolmen miljardin euron edestä. Lisäksi valtio on järjestänyt vuoden 2022 aikana euromääräisiä viitelainahuutokauppoja, joilla on kasvatettu jo aikaisemmin liikkeeseen laskettujen sarjalainojen lainakantoja.

4.11.2022

Sarjalainat



Lähde: Valtiokonttori

Lyhytaikaista eli alle vuoden mittaista lainanottoa toteutetaan valtion velkasitoumuksilla. Niitä lasketaan liikkeeseen sekä huutokaupoissa että erillisinä emissioina. Velkasitoumusten liikkeeseenlaskujen ajoitukseen vaikuttavat sekä valtion likviditeettiasema että sijoittajakysyntä.

Valtiokonttori voi laskea velkasitoumuksia ja erillisiä lainoja liikkeeseen myös muissa valuutoissa kuin euroissa. Tällöin valtio suojautuu aina valuuttakurssiriskiltä. Koko valtionvelka on suojaustoimenpiteiden jälkeen euromääräistä.

Korkoriskin hallinnassa käytetään johdannais sopimuksia, joilla muokataan valtion velkasalkun korkoriskiasemaa. Velan korkoriskiasemalla tarkoitetaan velkasalkun keskimääräistä uudelleenhinnoittelujaksoa.

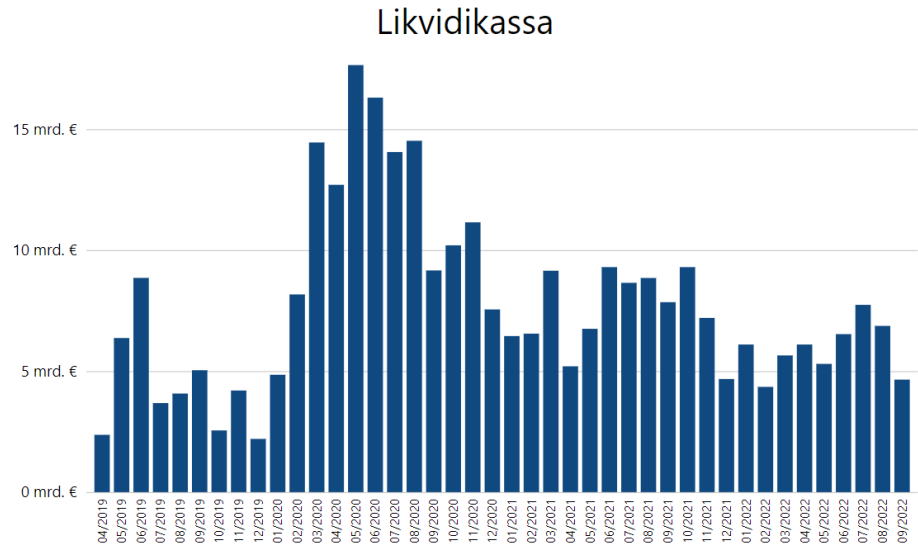
2.3 Valtion maksuvalmiusasema hyvällä tasolla

Valtiokonttori on vastuussa valtion kassanhallinnasta. Kassanhallinnan tärkein tehtävä on valtion maksuvalmiuden varmistaminen. Kassanhallinnassa joko sijoitetaan kassavaroja tai otetaan rahamarkkinoilta lyhytaikaista lainaa kulloisenkin tilanteen mukaan.

Valtion virastot syöttävät Valtiokonttorin hallinnoimaan kassaennustejärjestelmään tulo- ja menoennusteensa. Valtiokonttori seuraa ennusteiden avulla koko valtion tulo- ja menovirtoja sekä maksuvalmiutta ja varmistaa, että valtion rahat riittävät joka tilanteessa. Lokakuun lopussa valtion likvidikassassa oli varoja yli

4.11.2022

kuusi miljardia euroa. Korkojen nousun myötä valtion kassasta saadaan taas korkotuloja.



Lähde: Valtiokonttori

3 Vuoden 2023 näkymät

Valtion vuoden 2023 talousarvioesityksen perusteella uutta velkaa esitetään otettavaksi kahdeksan miljardia euroa. Lainanotto tullaan toteuttamaan Suomen valtion viitelainastrategiaa noudattaen. Liikkeeseen laskujen painopiste on valtion viitelainoissa ja velkasitoumuksissa.

Budjettitalouden korkokuluiksi arvioidaan 1,5 miljardia euroa vuonna 2023. Budjettivelan korkokulut nousevat vuonna 2023 edellisvuosiin verrattuna lähinnä kohonneesta kansainvälisestä korkotasosta johtuen.

4 Tietoa luottoluokituksista

Luottoluokitus on luottoluokituslaitoksen näkemys lainanottajan kyvystä ja tahdosta selviytyä taloudellisista velvoitteistaan. Päättäessään valtion luottoluokituksesta luottoluokittajat arvioivat mm. kansantalouden tilaa, julkisen talouden kuntoa ja poliittista järjestelmää.

Luottoluokittajat ilmoittavat arvionsa lainanottajaan liittyvistä luottoriskeistä kirjainyhdistelmällä, joista AAA kuvaa korkeinta mahdollista pitkäaikaisen velan luottoluokitusta. Sijoittajat hyödyntävät luottoluokituksia arvioidessaan sijoitukseen liittyviä riskejä.

4.11.2022

Suomen valtio ostaa luottoluokituspalveluja kahdelta luottoluokituslaitokselta, jotka ovat Fitch Ratings ja S & P Global Ratings. Pitkän velan osalta Suomen valtion luottoluokitukset molemmilta luokittajilta ovat AA+ vakain näkymin. Edellisten lisäksi on myös muita luokituslaitoksia, jotka osoittavat Suomen valtiolle luottoluokituksia. Luottoluokitukset tarjoavat Suomen valtion obligaatioista kiinnostuneille sijoittajille kolmannen osapuolen arvion Suomen valtiontalouden tilasta.

Luokituslaitokset julkaisevat vuosittain Suomea koskevia analyysejä rahoitusmarkkinaosapuolten käyttöön. Suomen valtion luottoluokitussuhteista vastaavana tahona Valtiokonttori julkaisee luokituslaitosten analyysit ja mahdolliset luokituspäätökset omilla verkkosivuillaan.

Lisätietoa valtion velasta ja velanhallinnasta osoitteessa:

www.valtionvelka.fi